

MTT VA OILA BILAN HAMKORLIK

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7932168>

Esanova Sarvinoz Uktamovna

Ilmiy Rahbar

Denov tadbirkorlik va pedagogika instiuti

"Maktabgacha ta'lim" kafedrasi o'qituvchisi

Xurramova Intizor Ilhom qizi

Xusanova Gulhayo Tohir qizi

Xudoyberdiyeva Nasiba

Ishnazarova Dilafruz

Sharofuddinova Saodat

Denov tadbirkorlik va pedagogika instiuti talabalari

Annotatsiya.

Shaxsning shakllanishida oilaning roli katta. Aqlan yetuk, axloqan pok, jismonan baquvvat farzandlar namunali oilalarda kamol topadilar. Shuning uchun ham oilada sog'lom muhitni vujudga keltirish va uni mustahkamlash umum davlat ahamiyatga molik masaladir. Chunki ijtimoiy hayotda yuz beradigan barcha o'zgarishlar, ya'ni undagi yetuk va kamchiliklar, murakkabliklar va ziddiyatlar oilada o'z aksini topadi. Shunga ko'ra oil ava oilaviy tarbiya masalalari har doim ham dolzarb muammo bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi.

Kalit so'zlar.

Dialogik yo'nalishlar, savodxonlik, passiv-faollik, maxfiylik, axborot va tahliliy shakllar, "pochta quttisi", hunarmandlik.

Maktabgacha ta'lim muassasasining oila bilan hamkorligi maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalashning yagona tizimini ta'minlash sifatida. Doe va oila o'rtasidagi o'zaro ta'sir Maktabgacha ta'lim muassasasi va oilaning o'zaro munosabatlariga zamonaviy yondashuvlar "O'zaro ta'sir" atamasi fikr, histuyg'ular, tajriba almashish, muloqotni o'z ichiga oladi. O'qituvchilarning ota-onalar bilan o'zaro munosabati o'zaro yordam, o'zaro hurmat va o'zaro ishonchni, o'qituvchining oilaviy ta'lim sharoitlarini bilishi va e'tiborga olishini, ota-onalarning esa - sharoitlarni o'z ichiga oladi. Bolalar bog'chasida ovqatlanish. Bu, shuningdek, ota-onalar va o'qituvchilarning bir-biri bilan aloqada bo'lish istagini ham anglatadi. Hozirgi bosqichda oilaviy tarbiya etakchi deb tan olingan, bu

San'atda o'z aksini topgan. Rossiya Federatsiyasining 1992 yil 10 iyuldagi 3266-1-sonli "Ta'lim to'g'risida" gi Qonunining 18-moddasi. O'zaro hamkorlikning maqsadi - pedagogik jarayon ishtirokchilari o'rtasida hamkorlik aloqalarini o'rnatish, ota-onalarni bolalar bog'chasi hayotiga jalg qilish. O'qituvchilar va ota-onalarning o'zaro munosabatlariga yangi yondashuvlar: axborot almashinuvi va pedagogik bilimlarni targ'ib qilishdagi hamkorlikdan dialogik yo'nalishdagi ota-onalar bilan o'qituvchining shaxslararo aloqasi sifatida hamkorlikka o'tish. Bu erda asosiy tushuncha dialog bo'lib, u shaxsiy teng muloqotni, birgalikda tajriba orttirishni anglatadi. Dialogik munosabatlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi muvofiqlik- o'z his-tuyg'ularini samimiyl ifoda etish qobiliyati. Shu bilan birga, u amalga oshiradi boshqa shaxsni ijobiy so'zsiz qabul qilish printsipi. O'zaro ta'sir ham o'z ichiga oladi hukmsiz munosabatlar uslubi. Ota-onaning shaxsini uning pedagogik "savodxonligi-savodsizligi", "faollik-passivlik", "hamkorlikka tayyorligi-tayyor emasligi" darajasiga ko'ra tahlil qilishga yo'l qo'yilmasligi. Maxfiylik (maxfiylik, ishonch) taklif qiladi: • o'qituvchining o'quvchilarning oila a'zolari turli sabablarga ko'ra undan muhim ma'lumotlarni yashirishi mumkinligiga toqat qilishga tayyorligi; • oila a'zolari bilan shaxsiy aloqalardan qochish. O'zaro munosabatlarga yangi yondashuvlar ham o'z ichiga oladi ota-onalarning shaxsiy tajribasini hisobga olgan holda. Ota-onalarning bilimdagi so'rovlari va istaklarini inobatga olgan holda, bolalarning rivojlanishiga ta'sir qiladigan muammolarga muloqot mazmunini yo'naltirish bugungi kunda dolzarbdir. Bu so'zning yaxshi ma'nosida o'qituvchining ota-onalar bilan "davom etishini" anglatadi. Bu ham shunday o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi munosabatlar, shaxsiy manfaatdorlik, ikkinchisini ozod qilish, bu eski qarashlardan xalos bo'lishni, o'z faoliyatiga aks ettiruvchi munosabatning paydo bo'lishini o'z ichiga oladi. Ushbu tamoyilni amalga oshirish suhbatdoshni tanqid qilishni rad etishni, uni qiziqtirish qobiliyatini, o'z ta'lim faoliyatini tahlil qilishni nazarda tutadi. Hozirgi vaqtda muhim ota-onalar uchun bolalar bog'chasining ochiqligi tamoyilini amalga oshirish. Ushbu tamoyil ota-onalar o'z xohishlariga ko'ra, ular uchun qulay vaqtda, bolalar bog'chasidagi bolaning faoliyati, o'qituvchining maktabgacha yoshdagi bolalar bilan muloqot qilish uslubi, guruh hayotiga kirishlari bilan erkin tanishishlari mumkinligini nazarda tutadi. Ota-onalarni muassasaning ta'lim jarayoniga jalg qilish deyiladi "Bolalar bog'chasi ichidagi ochiqlik". Maktabgacha ta'lim muassasanining ijtimoiy institutlar bilan hamkorligi, uning mikrojamiyat ta'siriga ochiqligi, ya'ni. "Bolalar bog'chasining tashqariga ochiqligi", bugungi kunda ham maktabgacha ta'lim muassasasi faoliyatidan biri hisoblanadi.

Ota-onalarning malakasi kattalarning har qanday muloqot sharoitida bola bilan to'g'ri va samimiy qo'shma muloqot tilini, shu jumladan muloqot sub'ektlarining og'zaki va og'zaki bo'limgan xatti-harakatlarini topa olish qobiliyatida namoyon bo'ladi. kattalarga bola bilan munosabatda bo'lishga imkon bering. Maktabgacha yoshdagi bolaning xatti-harakatlariga javob berishni tanlash ota-onalar tomonidan amalga oshirilganda, u odatiy stereotipik reaktsiyalardan xalos bo'ladi. « avtomatizmlar » xulq-atvor. Va, albatta, o'zaro ta'sirning mazmuni maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalash va rivojlantirishning barcha masalalari. Shunday qilib, hozirgi vaqtda maktabgacha tarbiya o'qituvchilarini va ota-onalarning o'zaro munosabatlariga turli xil yondashuvlar mavjud bo'lib, ularning ko'pchiligi yangi bo'limgan holda, bugungi kunda yangi tovush va dolzarblik kasb etmoqda. Maktabgacha ta'lim muassasalari va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar shakllari Maktabgacha tarbiyachilarning ota-onalar bilan o'zaro munosabati turli shakllar orqali amalga oshiriladi. Ajratish an'anaviy va noan'anaviy shakllar. an'anaviy shakllar o'n yildan ortiq mavjud va quyidagi guruhlarga bo'lingan: kollektivf - ota-onalar yig'ilishlari (har ikkala guruh yig'ilishi ham yiliga 3-4 marta o'tkaziladi va yil boshida va oxirida barcha o'quvchilarning ota-onalari bilan umumiyoq bo'lib), guruh maslahatlashuvlari, konferentsiyalar; individual- individual maslahatlashuvlari, suhbatlar; ingl- surma papkalar, stendlar, ekranlar, ko'rgazmalar, fotosuratlar, ochiq eshiklar kuni. Kimga noan'anaviy shakllarni lassifikatsiya qilish. Bularga to'rtta guruh kiradi: axborot va tahliliy; dam olish; kognitiv; vizual axborot shakllari. Axborot va tahliliy shakllar ota-onalarning qiziqishlari, so'rovlarini aniqlashga, o'qituvchilar, ota-onalar va bolalar o'rtasida hissiy aloqa o'rnatishga qaratilgan. Anketalardan o'qituvchilar maktabgacha yoshdagi bolalarning xususiyatlarini, bolaning nimani yoqtirishini, yoqtirmasligini, uning afzalliklarini, bolani qanday nomlashni o'rganadilar. Bu shuningdek, so'rovnama, testlar, anketalar, "Pochta qutisi", ota-onalar o'zlarini qiziqtirgan savollarni qo'yishi mumkin bo'lgan ma'lumot savatlarini o'z ichiga oladi. Dam olish shakllari- bu birgalikda dam olish tadbirlari, bayramlar, ko'rgazmalar. Ular o'qituvchilar va ota-onalar, ota-onalar va bolalar o'rtasida iliq norasmiy, ishonchli munosabatlar, hissiy aloqalarni o'rnatish uchun mo'ljallangan. Dam olish guruhda hissiy qulaylikni yaratishga imkon beradi. Ota-onalar muloqotga ko'proq ochiq bo'lishadi. Dam olish tadbirlari turli bayramlarni o'z ichiga oladi, masalan, "Yangi yil kechasi", "Shrovetide", "Onalar kuni", "Hosil bayrami", "Ota-onalar bilan sport bayrami", "It shousi", ishtirokida "Oilaviy teatrler" tashkil etish. oila a'zolari va boshqalar. Ushbu tadbirlarda ota-onalar maktabgacha ta'lim muassasasining mehmonlari emas, balki ishtirokchilardir. Ular o'ynaydilar, qo'shiqlar kuylashadi,

she'r o'qiydilar, o'zlarining to'plamlarini, uy-ro'zg'or buyumlarini, mukofotlarini va hokazolarni olib kelishadi. Shuningdek, "Chaqaloq og'zi bilan", "Yarmarka" o'yinlari, "Rojdestvo archasini bezang", "Shirin soat" tanlovlari, chiqindilardan bolalar uchun defile va boshqalar. Ota-onalar va bolalar ijodiy vazifalarni bajaradilar "Yosh usta", "Yaxshi uy bekasi". Ota-onalar va maktabgacha yoshdag'i bolalarning birgalikdagi faoliyatini tashkil etish ijobiydir, masalan, "Mening oilamning sevimli oshpazlik retseptlari", "Teatr festivallari", "Ijodiy ustaxonalar", "Ijod quvonchi" ko'rgazmalari va boshqalar. mohiyati kognitiv shakllar- ota-onalarni maktabgacha yoshdag'i bolalarning yoshi va psixologik xususiyatlari bilan tanishtirish, ularning ta'limg'uzi amaliy ko'nikmalarini shakllantirish. Asosiy rol noan'anaviy shakldagi uchrashuvlar, guruh maslahatlashuvlariga tegishli.

Pedagoglar ularni tashkil etish va o'tkazishga ijodiy yondashadilar, ko'pincha mashhur teleko'rsatuvlarga tayanadilar. "KVN", "Pedagogik mo'jizalar maydoni", "Teatr juma", "Pedagogik ish", "Nima, qayerda?", "Davra suhbati", "Tok-shou", "Ishonch telefoni", "Viktorinalar" va boshqalar shular jumlasidandir. Shuningdek, ota-onalarning ko'nikma va malakalarini shakllantirish maqsadida treninglar, amaliy mashg'ulotlar, suhbatlar o'tkazilmoqda. bola tarbiyasida. Agar o'qituvchi ota-onalarga aloqa hamkor sifatida qarasa, ularning tarbiyaviy tajribasi, bilim ehtiyojlarini hisobga olsa, faollashtirish usullaridan foydalansa, biz noan'anaviy ota-onalar yig'ilishlari haqida gapiramiz. Vizual va axborot shakllari shartli ravishda ikkita kichik guruhga bo'lingan: axborot va faktlarni aniqlash; axborot va ta'lif. Noan'anaviy tovushdagi vizual va axborot shakllari o'qituvchilar faoliyatini to'g'ri baholash, oilaviy ta'lif usullari va usullarini ko'rib chiqish imkonini beradi. Axborot va kirish shaklining vazifasi - ota-onalarni maktabgacha ta'lif muassasasi, uning ish xususiyatlari, o'qituvchilar bilan tanishtirish, maktabgacha ta'lif muassasasi faoliyati to'g'risidagi yuzaki fikrlarni bartaraf etish. Masalan, bu ochiq eshiklar kuni. Shunisi e'tiborga loyiqliki, bugungi kunda bolalar bog'chasiga borolmagan ota-onalar uchun siz diskdagi yozuvlarni taklif qilishingiz mumkin; videofilmlarni tomosha qilish, bolalar asarlari ko'rgazmalari. Shuningdek, kattalar va bolalar qo'li bilan yaratilgan "Mening oilam ta'tilda", "Tabiiy materiallardan hunarmandchilik" mavzularida bolalar rasmlari va fotosuratlarining qo'shma ko'rgazmalari ham shular jumlasidandir. Ota-onalar bilan ishlashda o'zin xatti-harakatlari usulidan foydalanishingiz mumkin. Masalan, siz vaziyatni o'ynash uchun topshiriq berishingiz mumkin: "Yig'layotgan bolani tinchlantiring", yoki "Sizning so'rovingizni bajarganingizdan afsuslanmaydigan bolaga yondashuvni toping" va hokazo. Shartli o'zin muhitida ota-onalar imkoniyatga ega bo'ladilar. bola bilan muloqot qilishning ta'lif usullari arsenalini boyitish, ularning xulq-

atvorigagi stereotiplarni aniqlash, bu ularni ozod qilishga yordam beradi. Ota-onalar faqat og'zaki darajada muloqotga kirishganda, ular o'zlarini eng yaxshi nuqtai nazardan ko'rsatishga harakat qilib, o'zlarining xatti-harakatlarining tabiiyligini, spontanligini bostirib, o'z bayonotlarini diqqat bilan nazorat qiladilar.

Ota-onalar bilan ishlashni to'g'ri rejalashtirish uchun siz o'quvchilaringizning oilasidagi munosabatlarni yaxshi bilishingiz kerak. Shuning uchun, birinchi navbatda, ota-onalarning ijtimoiy tarkibini, ularning bolalar bog'chasiga bo'lgan

kayfiyatini, bolaning mактабгача та'lim muassasasida qolishidan umidlarini tahlil qiling. So'rov o'tkazish, ushbu mavzu bo'yicha individual suhbatlar ota-onalar bilan ishslashni to'g'ri qurishga yordam beradi, uni yanada samarali qiladi. Oila bilan ishslash masalasi mактабгача та'lim muassasasi faoliyatida doimo muhim bo'lган va shunday bo'lib qoladi. Zero, ota-onalar bilan yaqin hamkorlik, ular bilan sifatlari qiziqarli muloqot, tandemda ishslash farzandlarimizning tarbiyasi va kamolotida eng ijobiy natijalarini beradi. Olga Guzova Mактабгача та'lim muassasasining ota-onalar bilan o'zaro hamkorligi: vazifalar, shakllar va tamoyillar Mактабгача та'lim muassasasining ota-onalar bilan o'zaro hamkorligi Bola tarbiyasi va kamolotida oilaning o'rni beqiyos. Oilaviy ta'limning asosiy xususiyati hissiy mikroiqlimdir, bu erda shakllangan jamoat hayotidagi xatti-harakatlari, o'ziga bo'lган munosabati Oila bolaga yordam beradi, psixologik xavfsizlikni ta'minlaydi. Bu erda u o'z namunalarini topadi va agar biz sog'lom bolalarni o'stirmoqchi bo'lsak, biz ta'lim berishimiz kerak birga: oila, bolalar bog'chasi, jamoa. Ta'lim uchun mas'ul ota-onalar va boshqalar ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlashi kerak. Oila va bolalar bog'chasi bola uchun ikkita muhim tuzilmadir bir-biri bilan o'zaro bog'langan. Vazifa bolalar bog'chasi - pedagogik yordam ko'rsatish, oilaning bolani tarbiyalashda yordam berishiga ishonch hosil qilish. Da o'zaro ta'sir o'qituvchining oila bilan ishi, tabaqalashtirilgan yondashuvni, oilaning ijtimoiy mavqeini, shuningdek, qiziqish darajasini hisobga olish kerak. ota-onalar farzandlarini tarbiyalashda. O'qituvchining maqsadi ota-onalar to'liq ta'lim jarayonining ishtirokchilari. Va orqali amalga oshirish funktsiyalari: Bolaning manfaatlarini rivojlantirish; O'rtasida majburiyat va mas'uliyatni taqsimlash ota-onalar; - oilaviy munosabatlarni shakllantirish; Bolaning individualligini tushunish. Asosiy ota-onalar bilan ishslash vazifalari: Atmosferani yarating o'zaro tushunish, Har bir o'quvchining oilalari bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatish, Bolalarni rivojlanotgan muhitni yaratish qayerda o'qituvchi oila bilan muloqot qiladi, shaxsiyat oilada va bolalar jamoasida shakllanadi; 5. Dinamizm - o'zgaruvchan ijtimoiy tarkibga tez javob berish ota-onalar va ularning ta'lim jarayonlari. Bolalar bog'chasi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar shakllari birgalikdagi faoliyat va muloqotni tashkil etishdir. Barcha turdag'i asosiy maqsad o'zaro ta'sir

Mактабгача та'lim muassasalari va ota-onalarning o'zaro munosabatlari tamoyillari: 1. O'qituvchining do'stona uslubi ota-onalar, 2. Individual yondashuv - o'qituvchi vaziyatni, kayfiyatni his qiladi ota-onalar, 3. Hamkorlik - muhit yaratish o'zaro yordam va qiyin pedagogik vaziyatlarda oilani qo'llab-quvvatlash; 4. Rivojlanayotgan muhitni yaratish qayerda o'qituvchi oila bilan muloqot qiladi, shaxsiyat oilada va bolalar jamoasida shakllanadi; 5. Dinamizm - o'zgaruvchan ijtimoiy tarkibga tez javob berish ota-onalar va ularning ta'lim jarayonlari. Bolalar bog'chasi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar shakllari birgalikdagi faoliyat va muloqotni tashkil etishdir. Barcha turdag'i asosiy maqsad o'zaro ta'sir

shakllari Oila bilan mактабгача tarbiya - bu bolalar o'rtasidagi ishonchli munosabatlar, ota-onalar va o'qituvchilar muammolarini baham ko'rish va ularni birgalikda hal qila olish. Bilan ishlaganda ota-onalar Siz an'anaviy va noan'anaviy foydalanishingiz mumkin shakllari. An'anaviy shakllari quyidagilarga bo'linadi guruhlar: o Kollektiv - ota-onalar yig'ilishlari, konferentsiyalar, maslahatlashuvlar; o individual - individual maslahatlashuvlar, suhbatlar; o Vizual - slayd papkalar, stendlar, ochiq kunlar. uchun talablar mavjud o'zaro ta'sir shakllari originallik va interaktivlikdir. bilan katta mashhurlik ota-onalar noan'anaviy zavqlaning shakllari: 1. axborot- qiziqishlar, so'rovlarni aniqlash, bolalar o'rtasida aloqa o'rnatishga qaratilgan tahliliy; ota-onalar va o'qituvchilar. Bu so'rovlar va so'rovlarni o'z ichiga olishi mumkin. Bu shakl tarbiyachi tomonidan oilani o'rganish, ta'lim ehtiyojlarini aniqlash uchun foydalaniladi ota-onalar. Ma'lumotlarni olgach, o'qituvchi har bir talaba bilan muloqot qilish taktikasini ishlab chiqadi. ota-onsa. 2. Vizual ravishda - axborot shaklidir bilimlarni boyitishga qaratilgan va ota-ona ta'limi. Bu shakl ikkiga bo'lingan kichik guruhlar: LEKIN) axborot va faktlarni aniqlash; B) ma'lumot va ta'lim; Axborot va tanishtirish shaklining vazifasi ota-onalarni muassasa bilan tanishtirishdir, o'qituvchilar. Bu yerda mumkin nisbat berilgan: bolalar rasmlari va kollajlarining qo'shma ko'rgazmalari. Axborot va o'quv shaklining vazifalari bilimlarni boyitishga qaratilgan ota-onalar bolalarning rivojlanishi va tarbiyasi bo'yicha. Bu yerda mumkin nisbat berilgan: Papkalar - slayderlar - ular tematik tamoyil asosida shakllangan. Axborot stendlar - tanishish vazifalari bilan ota-onalar, mактабгача ta'lim muassasasida bolalarni tarbiyalash sharoitlari va usullari. Mini kutubxonalar - uslubiy adabiyotlar yordamida ota-onalar qiziqtirgan muammolarni tahlil qila oladi. 3. Kognitiv shakllari- tanishtirish - tanishtirish ota-onalar bolalarning yoshi va psixologik xususiyatlari bilan, pedagogik tajribani boyitish. Bu guruhda yetakchi ota-ona uchrashuvlar - ularda o'qituvchi tanishtiradi vazifalar, ta'lim jarayonining mazmuni va maqsadlari, shuningdek, bolalarni tarbiyalash muammolari. Ota-ona konferentsiyalar - pedagogik madaniyatni oshirish ota-onalar. Unda o'qituvchilar, tibbiyot xizmati vakillari, psixologlar so'zga chiqadi. uchun klublar ota-onalar- o'qituvchi yuzaga kelgan muammolarga yordam beradi. 4. Bo'sh vaqt - bu norasmiy, ishonchli munosabatlar, o'qituvchilar o'rtasida aloqa mavjud va ota-onalar, orasida ota-onalar va bolalar. Ota-onalar muloqotga ko'proq ochiq bo'ling. Bunga bayramlar, ertaklar, birgalikda dam olish tadbirlari kiradi. Ota-onalar tanlovlari, ko'rgazmalar, oilaviy ochilish kunlarida ishtirok etishi mumkin. Bu yerda hamkorlik ko'rsatilgan ota-onalar va bolalar. Oilalarga tashrif buyurish - bolaning yashash sharoitlarini tekshirish. Oila va bolalar bog'chasi o'z

funktsiyalariga ega va bir-birini almashtira olmaydi. uy vazifa- bolalar bog'chasi va oila o'rtasida ishonchli munosabatlarni o'rnatish. Va noan'anaviy foydalanish o'zaro ta'sir shakllari oila bilan bolalar bog'chasi bilan ishslash samaradorligini oshirishga yordam beradi ota-onalar. Chunki ular mактабгача та'lim muassasasi ularga pedagogik muammolarni hal qilishda doimo yordam berishiga ishonchlari komil. O'qituvchilar esa yordamga ishonishadi ota-onalar aksariyat muammolarda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Dronova T. N. Bilan birga oila: uchun nafaqa Maktabgacha ta'lim muassasasi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar / T. N. Doronova, G. V. Glushkova, T. I. Grizik va boshqalar - M.: Ta'lim, 2005 yil.
2. Glebova, S. V. Bolalar bog'chasi - oila: aspektlari o'zaro ta'sirlar. G. A. Antipova / Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyachisi. - 2011. - №12. -BILAN. 88 - 94
3. Davydova, O. I. Maktabgacha ta'lim muassasasi bilan ishslashda kompetentsiyaga asoslangan yondashuv. ota-onalar. O. I. Davydova. - SPB : OOO "Nashriyot uyi "Bolalik matbuoti", 2013. - 128s.
4. Eliseeva, T. P. Bolalar bog'chasi va oila: zamonaviy o'zaro ta'sir shakllari [Matn] / T. P. Eliseeva. - Minsk: Lexis, 2007. - 68s.
5. Mikleeva N. V. Bolalar bog'chasi va yoshlar oila: Muvaffaqiyat asoslari o'zaro ta'sirlar. Moskva: Ijodiy markaz, 2010 yil